

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben: Negyedévre 3 korona
 Negyedévre 12 „
 Külföldre: Negyedévre 5 „
 Negyedévre 20 „

Felelős szerkesztő:
 Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
 László József.

== Egyeszedik ára 4 fillér. ==
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

Szell Kálmán.

— okt. 7.

A válság tizenkettedik órájában, mikor a hurok már pattanásig feszültek, az a hír járja, hogy a király ismét Szell Kálmánt bizza meg a kormányalakítással.

Egy esztendő telt el azóta, hogy Szell Kálmán az ujoncjutalék felemeléséről szóló törvényjavaslatot először védelmezte.

A meddő tusák e keserves esztendejének történetét felesleges felújítani. Hiszen egy esztendő óta talpon áll az egész nemzet és elszánt bátorsággal, nyílt lelkesedéssel védelmezi törvénybe iktatott nemzeti jogait.

Szell Kálmán lemondása óta a helyzet teljesen megváltozott. Ha Szell Kálmán most újra visszatér a miniszterelnöki székbe, egészen más politikai világba lép, mint a milyent elhagyott.

Akkor a függetlenségi párt csak azt követelte, hogy vonják vissza a katonai javaslatokat, melyek sok ezerrel több katonát követelnek, mert a nemzet újabb, nagyobb véradót nem bír elviselni.

Ma azonban ki beszél már az ujonclétszám felemeléséről? És ki elégszik meg ma már azzal, hogy ne adjunk több katonát, mint a mennyit eddigadtunk?

Ma már az egész ország lángba borult attól a támadástól, melyet önállóságunk és a kiegyezési törvényben világosan megállapított nemzeti jogaink ellen intéztek.

És elkövetkezett az a hihetetlen dolog, hogy a függetlenségi párt mely eddig a perszonális unió alapján állott; a függetlenségi párt, mely a kiegyezési törvény ellen harcolva önálló hadsereget, önálló gazdasági berendezkedést, önálló jegybankot, szóval teljesen önálló

független Magyarországot követelt. ez a függetlenségi párt ma a kiegyezési törvényt védelmezi s a csaknem egy év óta tartó harcban egészen háttérbe szorította saját közjogi elveit s a 67-es alapon álló szellemben semmi másért nem küzdött, csupán az 1867. XII. törvény-cikk végrehajtását követelte.

Ime ennyire megváltozott a helyzet Szell Kálmán távozása óta!

Az a kérdés, hogy a visszatérő Szell Kálmánról fel lehet-e tenni, — hogy szintén megváltozott?

Ez fel nem tehető. Szell Kálmán eszményi értelemben vett hűtanítványa, követője volt mindig Deák Ferencnek. Szell Kálmán ha százszor visszatérne se lehetne más, mint Deák Ferenc törhetetlen hű követője.

Miért harcol most a magyar nemzet?

Egyetlen fia sem követel semmi újat, egy lélek se követeli a kiegyezési törvény kibővítését, átalakítását, új jogok alapján való fejlesztését. Az egész nemzet, maga a 48-as közjogi ellenzék is, tehát a kiegyezési törvény elvi ellensége is csak a 67-es törvény szigorú, igazságos végrehajtását követeli.

Harminchat évig ez nem történt meg. De most a nemzet azt kívánja, hogy csorbítatlanul végrehajtsák Deák Ferenc alkotása.

Szell Kálmán talán éppen Deák Ferenc születésének századik évfordulóján fogja újból miniszterelnökké kinevezni a király.

Lehetséges-e vajjon, hogy Szell Kálmán más alapon vállalja el a megbízást, mint Deák Ferenc szellemében?

Ime itt áll Szell Kálmán visszatérése előtt a világos feladat, melyet Deák szelleme jelöl ki számára.

Mit cselekedett Deák Ferenc?

Deák Ferenc törvénybe iktatta a nemzet jogait és azokat fentartotta az utolsó betűig. Nem alkudott el belőlük semmit. Jogfeladás e törvényekben nincsen. Ámde meg történt mégis az, hogy a magyar nyelv jogát a magyar hadseregben harminchat esztendeig nem érvényesítette a nemzet. Nem érvényesítette, bár a törvény élt és erre a nemzetnek jogokat adott. Most érvényesíteni akarja. A jogot át óhajtja vinni a gyakorlatba és hogy ezt tehesse, rendkívül erős akadályokat kell leküzdenie. Szemközt találja magával régi ellenségeit. Az osztrák urak; a közös birtoklás és közös biztosság kifejlődöttelméletei; a hadsereg egységessége és egyéb rég ismeretes osztrák jogelméletek nem engedik a nemzeti küzdelmet egykönnyen diadalra vezetni. Visszaszorítják a nemzetet már már a passzív rezisztenciáig, ami a legutolsó fegyverünk nekünk, melyhez csak végső kétségbeesésünkben szabad folyamodni.

Mi lehet ebben a válságos helyzetben Szell Kálmán feladata? Egyedül az, hogy kövesse Deák Ferencet és világosítsa fel a királyt.

Jog, törvény, igazság volt Szell Kálmán jelszava. Soha erre akkora szüksége nem volt, mint éppen ma, midőn a király elé lép, hogy a nemzet nevében szóljon

Egy betűvel se kérjen többet a királytól, csak annyit, amennyit Deák Ferenc a törvénybe iktatott.

Ha így a jog, törvény és igazság érvényesül: Magyarország népe boldog lesz és a hosszú félreértés után a király újra érezni fogja a magyar nemzeti hűség mily határtalan!

A nagyérdemű hölgyközönséghez!

Szíves pártfogását kérve, maradtam Debrecen, 1903. szeptembe hóban teljes tisztelettel

Bécsi bevásárlási utamról hazatérve, szíves tudomására hozom a mélyen tisztelt hölgyközönségnek, hogy párisi és bécsi eredeti modelljeim megérkeztek. Legnagyobb választék női, gyermekkalapokban és arcfátyolokban. Átalakításokat a legnagyobb figyelemmel és gondossággal készítek.

Jungreis Mari.

Kossuth Ferenc a többség ellen.

Kossuth Ferenc a Barabás Béla ismeretes közbeszólása óta folyton arra törekszik, hogy a király személye iránt tisztsletét minél gyakrabban kifejezze. Erre törekszik vasárnap közzétett nyilatkozatában is, amelyben azt mondja, hogy a király felfogásáért az egymást követett kormányokat és az állandó hagyományos többséget kell okolnunk sokkal inkább, mint magát a kormányt.

— Éreztesse — ugymond Kossuth Ferenc — a nemzet megütközését azzal a nagy többséggel szemben, amely nem mer állást foglalni, bár látja, hogy a sybillák könyvének meséje meg nem islődik és látja, hogy az idő lefolytával a helyzet folyton nehezebbé lesz, továbbá látnia kell azt is, hogy gyarló msgatartásával félrevezeti a királyt, mert úgy tünteti föl a helyzetet, mintha a magyar nyelv jogait egy fakciózus kisebbség követelné, de a nemzet többsége opportunitási okokból elejtené e jogokat. A nemzetre ebben az esetben az a kötelesség vár, hogy ország-világ előtt bebizonyítsa elégedetlenségét azzal a többséggel szemben, mely saját gyöngeségét, de nem a nemzet öntudatát képviseli ebben a kérdésben.

A gazdaság jövőjéből.

Irta: Széki Ákos.

Már volt alkalmunk, amikor megemlékeztünk azon nagy fontosságú tapasztalatokról, amelyek szerint a fény és az elektromosság a mezőgazdaság terén úgy lehet már a közel jövőben nagy fontosságú tényező lesz. A többi között megemlékeztünk Dr. Selim Lemström kísérleteiről is: most módunkban van

kísérleteinek eredményeiről is szólni, a melyeket Zachara Lajos ismertet A föld termőképességének fokozása elektromosság útján című művecskéjében.

Lemström dr. éveken át kísérletezett az elektromos növénytermeléssel és ámbár kísérletei a gyakran kedvezőtlen időjárású és talajviszonyok miatt nagyon különböző eredményekre vezettek, azt mégis kétségtelenül megállapította, hogy a talaj elektromozása jelentékenyen szaporítja a termést, sőt következtetni enged arra is, hogy minőségét megjavítja. Arra is van tapasztalata, hogy a termelés ideje tetemesen megrövidült.

A kísérleteknél nagy feszültségű elektromos áramot kellett használni, mert csak ilyen képes legyőzni a talaj ellenállását. Kezdetben az elektromos áramot egy Holz féle influenz géppel gerjesztette és ámbár e gép teljesítménye azéhoz képest, amelyet Lemström később használt nem is egészen egyharmad rész, mégis a kísérleti föld napi 5 órai elektromozás után átlag 40 százalék túltermelést hozott buzában és rozsbán.

Nagy számú kísérleteinek eredményei közül kiválasztjuk az 1900 éveket, mert ez évben éjjel elektromozta a talajt; a termés többlet volt: árpanál 26.4 százalék, borsónál 55.7 százalék, murók répánál 92.7 százalék, cukorrépánál 42.2 százalék, lóherénél magában 83.3 százalék, szénában 75.1 százalék, babnál 33.3 százalék, pöszméténél 88.7 százalék. — Amde a mennyiség nemcsak általánosságban, hanem az egyebek nagyságában is gyarapodott, például az elektromozott talajban termett murók répa háromszor akkora gyökereket termelt, mint azok voltak, amelyek elektromozatlan talajban nőttek.

Tulajdonképpen a talaj elektromozásáról nem is igen beszélhetünk, mert a talaj a gép áramkörébe nincs bekapcsolva, már amennyiben a levegőt nem szokás az áramkör részének tartani. Ugyanis a gép nemleges sarka a földbe ázott fém lemezzel van összekapcsolva, ellenben

igenleges sarka a növények fölött a talajtól elszigetelten kifeszített dróthálával van összekötve, úgy hogy a háló a növényeket se érje. Hogy az elektromozásnak mégis meg van a kívánt hatása, azt úgy magyarázzák, hogy az áram a levegőt megbontja és ennek különböző alkatrészeit: az okszigént, nitrogént, vizet, szénavat, ozónt, ammoniákat stb. mechanikai uton a növények hajszál csővecskéibe juttatja. Tekintve a sikert, ve gyük tudomásul e magyarázatot és térjünk át az elektromozás költségeire.

Az elektromos gép munkában tartására valamely motor kell; Lemström egytized effektív löerejű kis hőléggépeket használt, egy ilyen gép a szükséges influenz géppel és 10 hektár területre való hálófelszereléssel 3000 koronába kerül. E költség 5 évi törlesztését véve alapul, ez egy évre eső törlesztési részlet 6 százalékos kamattal együtt, körülbelül 710 kor. a berendezés fel és leszerelése minden évben és felügyeleti költség körülbelül 400 kor. összes évi költség 1110 korona.

Ezzel szemben, az alacsony buza árat véve alapul a számítás biztossága okából, a termés többletből származó jövedelem a következő.

10 hektár területen körülbelül 200 mm. buza terem, az elektromozásból származó túltermelést 45 százalékban számítva: 90 mm. 15 kor. átlagos buzaár mellett ez 1350 kor. évi bruttó nyereség. Levonva belőle az 1110 kor. kiadást, már az első évben 240 kor. a tiszta nyereség. A hatodik évtől kezdve pedig, mikor már a beruházási költségek letörlesztődnek, a tiszta jövedelem több mint 900 kor. ra emelkedik!

Kétségtelen ezekből, hogy nagy jelentőségű felfedezéssel állunk szemben, hazánkban pedig, azt mondhatjuk, kor szakot fog alkotni. Még ha azok a rózsás remények, amelyeket az első hírek felkeltének, a megvalósulás pontján megfognak is szürkülni, attól már semmi esetre sem kell tartanunk, hogy csak csalódással leszünk gazdagabbak.

Apró fejezetek

abekövetkezendő forradalom történetéből

Irta: Molnár Ferenc.

I. Délben, a korzón:

Egy ifju: Kérem, képviselő ur! Az ellenzéki képviselő: Mi kell, öcsém? Nagyon sietek...

Az ifju: Kérem képviselő ur, hány órákor kezdődik a forradalom?

A képviselő: Hét órára van kitűzve de ráér eljönni fél nyolckor is. Tudja, előbbre tűztük ki, mert a pesti publikum mindenható későn jön...

Az ifju: Hol van a gyülekezés?

A képviselő: Gyülekezés a Kálvin téren, egyesületi jelvényekkel. Innen aztán a rendőrség által kijelölt útvonalon vonulunk fel.

Az ifju: Négyes sorokban?

A képviselő: Erről épp most tárgyalnak a pártkörben. Azt hiszem, nyolcas sorokban fogunk megállapodni.

Az ifju: És?

A képviselő: Nagyon sietek öcsém.

Még csak arra akarom figyelmeztetni, hogy minden rendezvénytől tartózkodnia kell, mert én személyesen vállaltam felelősséget a főkapitánynál arra nézve, hogy a forradalom semmiféle esendhaborítással nem fog járni. És figyelmeztetem, hogy mindenben engedelmességek az F. R. betűkkel jelzett karszalagos urnak, ezek a forradalom rendezők... mert mondom, felelősséget vállaltunk...

II. Délután egy napilapkiadóhivatalában.

Egy ur: A főnök urat keresem.

Egy írnok: Ott balra... a külön szobában...

Az ur (bekopogtat): A főnök urhoz van szerencsém?

A főnök: Igen.

Az ur: Hirdetést szeretnék feladni kérem.

A főnök: Parancsoljon helyet foglalni, drága Schwarc ur. Mit csinálnak a gyerekek.

A drága Schwarc ur: Köszönöm, jól. Fel akarom adni a Philodont fogtisztító szer hirdetését. Az egész nagyon rövid, csak ennyi: „Kérje mindenütt Philodont!” Csak hogy...

A főnök: Nos?

A drága Schwarc ur: Csak hogy arra kérném, szíveskedjék a forradalomról szóló tudósítás végén, rögtön a után közölni. Megfizetem bármennyibe kerül is...

A főnök: Oda már ugyan fel van adva a Berger-féle Ichthyol szappan, de hát bevesszük az öné is. Ami az árakat illeti... (mosolyogva) forradalmi árak, dupla árak...

III. Délután, az Otthonban.

A színházi komikus: Septimus ur! Pincér, szóljon csak Septimus urnak... ott kaláberzik az ablaknál...

A pincér: Kérem nagyságos Septimus ur a nagyságos Sziklai ur kéreti... Septimus (magyar humorista): Mi kell öreg?

A komikus: Septimuskám, drágám, írjon nekem hamar egy kupléstrófát a forradalomról. Ma este szeretném elénekelni az „Ulánus kisasszony”-ban. A refrén, hisz tudja: Ez nagyszerűen egyszerű, sőt egyszerűen, egyszerűen! Septimus: Pincér! Tintát, tollat!

LOVASS és LADÁNYI

különlegesség tár angol és francia kelmékben.

Értesítjük tisztelt vevőinket, hogy az őszi és téli idényre, az összes árúinkat nagy választékban megkaptuk. Női ruhák és costümök készítését a legújabb modellek után elvállalunk.

Tisztelettel Lovass és Ladányi Piacz-utca 7. sz. a Bika-szálloda mellett.

Első segítség.

— *Miniszteri körrendelet.* —

A cséplőgépeknél készletben tartandó első segélynyújtáshoz szükséges szerek tárgyában.

(Valamennyi vármegyei és városi törvényhatóságoknak. — Ez a körrendelet Fiuméra is kiterjed.)

A cséplőgépek körül gyakran fordulván elő életveszélyes sérülések, az első segély késedelem nélkül való nyújthatása céljából a földmivelés és kereskedelemügyi miniszter urakkal egyetértéssel az 1893. XXVIII. t. c. 1. §-ának 2. ik pontja értelmében — az országos közegészségügyi tanács véleménye alapján — következőket rendeltem: Minden cséplőgép üzeménél egy kifogástalanul záródó horganybádogból vagy keményfából készült szekrényében a következő anyagok tartassanak készletben: 500 gr. Bruns féle zsirtalanított vatta 50 grmos csomagokban. — 3 méter sterilgaze üvegekben 1 méteres üvegekben. — 5 drb mullpólya 8 cm. széles, 5 méter hosszú. — 1 drb flanelpólya 10 cm. széles, 5 m. hosszú s 1 drb flanelpólya 8 cm. széles, 5 méter hosszú. — Két drb Esmarch féle háromszögletes kendő. — Egy liter 1:1000 oldat sublimat veresre festve. Felírás; mérgező kimosására. — 500 négyszög cm. cinktapsz. — Egy drb 8 cm. széles, 3 méter hosszú gummi szövetspólya. — Egy tucat közönséges enyvezett vattatábla. — 300 grm tiszta vaselin. — Egy drb nagyobb kötszer olló. — 20 drb biztosító tű. — Néhány tábla varga kéreg. — 10 drb fasin 20–60 cm hosszúságban. — 1 drb mosószappan. — 1 drb körömkéfe. — 2 törülköző kendő. — 1 ivópohár. — 1 evőkanál. — 1 kautsok geny csésze. — 1 mosdótál. — 1 drb Volkmann féle sín és egy karsin fehér bádogból vagy drót kosárból. — 100 grm törköly vagy szilva pálinka. — 100 grm tiszta borecet.

Amennyiben valamelyik cséplőgép-

IV. Este, a Lipotvárosi Kaszinóban.

Egy játékos aki nyer: Uraim nem játszom tovább!

Egy dultareu ur: Bocsanat, én hatvan forintot vesztek... Illelnek, hogy bemonddja a mestereket!

A nyerő: Mérem, már mondtam három mestert, és négyet játszottuk. (Orájára néz): Hétkor kezdődik a forradalom, nekem ott kell lennem... és már fertály nyolc!

A dultareu: Na, még két tourt. Osztom és leosztom...

A nyerő: Hát jó, osztja és leosztja. De siessünk, mert nem akarok elkészni. Maga nem jön a forradalomra?

A dultareu: Nem jöhetek... vendégem van vacsorára...

V. Délután, a Stefánia-uton.

A fiakkeres: Három forintot ad?

Az utas: Nem elég?

A fiakkeres: Másfél óráért három forint? Heut' ist doch forradalom? Mikor keressen az ember ha nem ilyenkor?

nél a most leirt mentőszekrénynél tartalmasabb és nagyobb arányú kifogástalan mentőszekrény már megvolna, a gép tulajdonos új mentőszekrény beszerzésére nem kötelezendő.

A mentőszekrény kellő használhatása céljából megkövetelem azonban, hogy a cséplőgépeknél foglalatostkodók közül legalább is két egyén — még pedig első sorban maga a gépet kezelő gépész — az első segély nyújtásában kellő jártassággal bírjon.

Felhívom tehát a címet, hogy ezen rendeletemet a törvényhatósági hivatalos közlönyben közzétéve, azt minden egyes cséplőgéptulajdonossal vagy annak megbízottjával is közölje, az összes törvényhatósági, tiszti, községi és körorvosokat pedig utasítsa, hogy ezen rendeletem pontos betartását kellőleg ellenőrizzék.

Különösen megkívánom, hogy az első fokú közegészségügyi hatóságok szak közvegeik közbenjöttével minden cséplési időszak megkezdése előtt meggyőződést szerezzenek a felől, hogy a mentőszekrények kifogástalan állapotban vannak e? s az azok kezelésére s első sorban a vérzés csillapítására kitanítottak ahhoz értenek e?

Ezen rendeletem közzététele napjától számított 30 nap alatt lép életbe.

Budapest, 1903. évi augusztus hó 29 én.

Gróf Khuen-Héderváry s. k.

KÖZIGAZGATÁS.

× **A város makktermése.** A városnak az idén kedvező makktermése volt. A múlt héten árverezték el a termést, de a tanács az eredménnyel nem lévén megelégedve, az árverést megsemmisítette, új árverést tűzött ki ma délelőtt 10 órára Király Gyula tanácsnok elnöklésével ment végbe az árverés, de ezuttal még kevesebb eredménnyel járt, mint a múlt ízben. A termés kikiáltási ára 28.500 korona volt és a multkor 9190 koronát adtak a termésért. Ma is sok árverelő jelent meg, de ezuttal 1020 koronával kevesebb összegért vagyis 8170 kor. ért vették meg a termést, mint a multkor. A városnak, mint tudjuk a makk eladás mindig egyik biztos jövedelmi forrása volt. Az ideai pompásan sikerült termésből méltán remélhetnénk, hogy legalább a szokott hasznot meghozza. Csodálatos, hogy — bár a sok árverelő bizonyára ismeri a termés nagy mennyiségét — mégis saját hasznát is mellőzve, nem igyekszik a városnak legalább a tisztességes polgári hasznot megadni.

Rózsa Sándor elfogatója meghalt.

Aki együtt kávézott a haramia vezérrel.

Szegedről írják: Szeged egyik nevezetes alakja hunyta le örök álmokra a szemeit tegnap délután. A híres betyárkorszakban vált ismertté a neve, az által, hogy elfogta az Alföld népét megfélemlítő betyárbanda rettegett vezérét: Rózsa Sándort.

Az öreg Somogyi József ez, akit Szegeden csak Somogyi bácsi néven ismernek már hosszú idő óta. A magas, vállas, délceg természetű 63 éves ember nincs többé, szempilláit lezárta a halál. Erdek és az alföldi népre olyan üdvös cselekedetéről ő nem regél többé, hősi tettét csak azok adják szájról-szájra, akik tőle hallották egykoron mesélni.

Ezek nyomán iktatjuk mi is ide változatos és fordulatos gazdag élettörténetét nagy vonásokban.

Somogyi József bá mint délceg, nyalka legény végigküzdötte a szabadságharcot.

Aztán részt vett, mint huszárhadnagy, a schlesvigholsteini ütközetben. Majd hazakerült Szegedre és a hetvenes években rendőrbiztos lett.

Amikor Ráday Gedeon Szegedre került, beszégetett az ő rabfogdosó biztosi közé és fölötte eredményes munkát fejtett ki.

Legnevezetesebb tette az volt, mikor Rózsa Sándort elfogta és becsalta a szegedi várba Rádayhoz.

Akkor már egyizben elfogták Rózsa Sándort, de ismét szabadon bocsátották. Később azonban olyan büncselekmények jöttek nyomára, hogy újból szerették volna elespini a haramiavezért, aki nagyban fenyegette az Alföld népét.

Somogyinak sikerült megkeríteni a rettegett vezért.

Szép szóval becsalta a városba, aztán beültek az Iskola utcában levő Oroszlán kávéházba feketézni. A csend biztos addig beszélt a vezérnek, hogy menjen egy kicsit Rádayhoz, mert neki valami beszélni valója van vele, mignem Rózsa bebállagott a vár udvarába. Mihelyt belépett az udvarba, az imént még tárva nyitva álló kapuk egyszerre becsapódtak és a híres bandavezér nem jött ki többet onnét kíséret nélkül.

Amikor vége lett a betyáruralomnak. Somogyi bácsi Szamosújra került. De nemsokára visszament Szegedre és írnok lett a városnál. Még most sem volt nyugdíjazva az öreg vitéz, akire 72 éves korában tegnap délután 4 órakor csapott le a halál.

Temetése holnap délután lesz Szegeden.

SZÍNHÁZ.

Műsor.

Okt. 7. szerda, *Bob herceg*, daljáték C bérlet.

Okt. 8. csütörtök, *A drótos tót*, daljáték másodsor. A

Okt. 9. péntek. *A drótos tót*, daljáték, harmadsor. B.

Okt. 10. szombat *A drótos tót*, daljáték; negyedsor. C.

Okt. 11. vasárnap délután *Éjjel az erdőn* népszimű — este *Éjjeli menedékhely* jelenetek a mélységből. Először

— **(Dózsa György).** A tegnapi nap ünnepségeinek befejezése képen a színházban Jókai hazafias darabja Dózsa György került színre. Az ünneplő közönség azonban bizony nem nagy számmal jött el a muzsák csarnokában tegnap este.

Színházi látcsövek

gyöngyház, aluminium és bőr foglalatban legfinomabb achromatikus üvegekkel

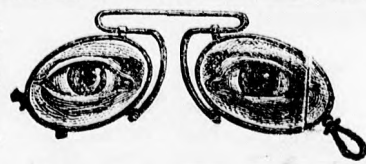
o o o o o o o o o o

Szemüvegek és oresiptetők

legf. hegyi jeges üvegekkel, arany, ezüst stb keretekben.

Ajánlja tisztelettel

Fischer Jakab, látyszerész.

Az előadás sem állott valami magas művészi fokon. Ugy látszik modern színészeink a régi világ jellemeibe nem tudják magukat beletalálni. Mindamellett Klenovits a Dózsa féktelen, tulzásokba menő jellemét nagy igyekezettel s szép sikerrel alkotta meg. Jeszenszkyne, Hahn A. Menszáros M. Pataki, Faragó, Krémer, Nagy János osztottak a sikerben.

P. E.

— (A szinigazgató híradása.) Szerdán kerül színre Huszku Jenő operettje a Bob herceg. A cím szerepet Felhő Rózsi fogja játszani, a többi szerep is a régi keretbe maradt.

Ma tartották az első rendelkező próbát Dr. Schwimmer Aurél Fifin című 5 felvonásos operettjéből, mely a Magyar színházban 50 előadást ért Fedák Sárival.

Makó igazgató megszerezte a Patyolat kisasszony és Herbelin papa című darabok előadási jogát. Az újdonságok a jövő hó elején fognak színre kerülni.

H I R E K .

N a p l ó .

Iparművelés nyitva minden vasárnap és ünnep Növegyleti szövő ipar tanműhely nyitva — vasárnap kivételével — mindennap délelőtt 7—12-ig és délután 2—6-ig.

Október 6.

Az aradi véres Golgothának 54. évfordulóját fájó visszaemlékezéssel ülte meg tegnap városunk hazafias polgársága is. Maga a természet is mintha csak velünk gyászolt volna, egész nap borongós, szeles idő volt. D. e. 9 órakor gyászsztentisztelet volt a róm. kath. templomban, melynek, melynek minden zugát megtöltött a közönség. Feltűnt, hogy a nők többnyire mély gyászban jelentek meg. A szentélybe felállított díszes ravatalt az öreg honvédek vették körül Popper N. h. elnökükkel élükön. Nagy idők élő alakjai! ilyenkor látjuk, hogy évről-évre kevesebben vagytok, maholnap mesemondó sem marad már közületek Örömmel láttuk, hogy a hazafias megemlékezés gyászünnepén városunk Tanácsa is képviseltette magát Körner Adolf és Oláh Károlylyal. Így kellene ennek mindig lenni! A vasuti üzletvezetőség képviselőjében ott láttuk Bárdossy Gyula elnöki titkárt.

A gyászmisést Dr. Wolafka Nándor v. püspök tartotta nagy segédlettel, melynek végeztével felállott az egész közönség és az énekkarral együtt énekelte a magyar nemzet imáját: Isten áldd meg a magyart . . . Hisz megbűnhötte már e nép a multat s jövődőt!

Az iskolák növendékei számára d. e. 8 órakor volt gyászsztentisztelet, melyet Holczinget Imre kegyesrendi tanár tartott segédlettel.

A maga nemében
KONTSEK GÉZA

páratlanul édes, kitűnő szagu muskotály passzatutti csemege szőlő

László Imréné
ujfehértói szőlő telepéről

kereskedésében kapható,
Debrecen, Kossuth-utca

A Kegyesitanító rendiek főgimnáziuma is hazafias kegyelettel ünnepelte meg az aradi vértanúk emlékét. 8 órakor az ifjuság ünnepélyes gyászmisést vett részt. 9 órakor pedig az önképző kör tartott ünnepélyes ülést. Simonyi István VIII. o. t. sikerülten szavaltta Ábrányi „Tizenhárom“ c. költeményét, majd Kostyák József, önképzőkör elnök tartott lelkes beszédet. Uj Sándor VIII. o. t. a nap jelentőségéről értekezett. — Mózes András VII. o. t. és Maigner Arthur, VI. o. t. érzéssel szavaltak alkalmi költeményeket. Erietz Ernő pedig Nagy László VIII. o. tanulóknak két szép hazafias költeményét olvasta fel.

Végül a főgimnázium igazgatója hazafias beszédben buzdította az ifjuságot a hazaszeretetre és komoly munkásságra mire a pályatölteket tüzte ki. Evvel az ülés véget ért.

A főiskola kebelében levő Magyar Irodalmi Társulat régi szokásához híven szintén igen szépen sikerült kegyeletes ünnepséget rendezett az aradi vértanúk emlékére. Az ügyesen összeállított műsor három számát a főiskolai énekkar töltötte be a szózat, gyásznének és a Himnusz elénekklésével. — Megnyitó beszédet Dr. Ferenczy Gyula ak. tanár mondott, a tőle megszokott lelkesítő, tüzes hangon Utána Szilágyi Dezső joghallgató szavalt a Pósa Lajosnak „Az aradi vesztőhelyen“ c. versét szép drámai hangon. Emléke beszédet Erdey Károly a M. I. T. elnöke mondott óriási hatást keltve. Végül Fejér Margit k. a. szabatos szép zongora kísérete mellett Baja Mihály th. szavalt a Várady Antal „Rákóczi Rodostón“ c. melodramáját ügyes összetanulásról téve tanuságot. Az igazán jól sikerült műsort óriási közönség nézte végig s a Kollégium díszterme ismét szűknek bizonyult.

Kiss Aron ev. ref. püspök, Simonffy Imre kir. Tanácsos volt polgármester, az ak. tanári kar több tagja emelték az ünnep fényét. Meg kell emlékeznünk Debrecen hazafias hölgyeiről, a kik mint mindig, most is nagy számmal jelentek meg, hogy megmutassák, hogy nemesak lelkesíteni tudják ifjainkat, de maguk is lelkesednek a nagy eszmékért.

Az ev. ref. tanítónőképző intézet önképző társulata a Kossuth utcai leány nevelő intézet dísztermében 11 órakor rendezett ünnepélyt a vértanúk emlékének. Szép látvány volt a hazafias beszédek és szavaltatok hatásától kigyult leány arcok sokasága. A tegnapi ünnepélyek között talán ez volt a legkedvesebb, a legmeghatóbb, a legkövetlenebb.

Az ünnepély megnyitása előtt az énekkar „Gyere haza Kossuth Lajos“ kezdetű dalt énekelte el. Az ünnepélyt Sárány Lajos felügyelő tanár nyitotta lelkes beszéddel.

Utána Szombathy Mária III. tk. szavalt a Tompának Pusztán című költeményét, majd Fejér Margit IV. tk. alkalmi beszéde következett.

Zajos tapsal jutalmazta a jelenvolt közönség Grünvald Alice IV. tk. remek szavaltát, ki igazán szép színezéssel adta elő Várady Antalnak Tizenhárom című költeményét.

Azután Hunyady Margit III. tk., az önképzőkör alelnöke lépett az emelvényre. Meglepett volt az a lelkes, haza-

fias hang, melylyel társnőjéhez szólott. Elmondta, hogy mit köszönhetünk a hős tizenháromnak. Sőt a bájos, kis leány még az áldatlan, veszedelmes politizálás tól sem riadt vissza és bátran odatette bezáró beszéde végére:

— Különösen most kell erőt, lelkesedést merítenünk szent halottaink emlékéből, most, a mai válságos időben van legnagyobb szükség arra, hogy a hazaszeretet szent tüze hassa át szíveinket.

Az ünnepély a Szózat elénekklésével ért véget.

Az állami főreáliskola tegnap, október hatodikán azzal ünnepelte az aradi hőseket, hogy az intézet növendékei Nádasi Alajos és Pogány Kornél tanárok felügyelete alatt felkereste a debreceni szent helyeket.

Kimentek a honvéd temetőbe a kőoroszlánhoz, meglátogadták Csokonai sírját és elzarándokoltak a Nagy Sándor halomhoz, a debreceni csata színteréhez is.

Az említett helyek nevezetességeiről a vezető tanárok emlékeztek meg az ifjuság előtt.

Az ifjak hazafias érzéstől áthatva tértek vissza a városba.

A felsőkereskedelmi iskola és a vele kapcsolatban levő tanintézetek nem ünnepelték meg kellőleg a tegnapi szent napot. Az egész megelékezés mindössze az volt, hogy az előadások megkezdése előtt az illető tanárok pár szóban méltatták az aradi hősek érdemeit, de sem nyilvános ünnep, sem iskolai szünet nem volt.

* **Budapest főváros Rákóczi ünnepére,** mely október 11-én fog lefolyni, nappal a Vörmezőn rendezett óriási programmal s este zárópontul a Vigadó nagytermében rendezett ünnepélylyel, a rendező bizottság Szávay Gyulát kérte fel az ünnepi prólóg megírására és elmondására. A megtisztelő felhívásnak Szávay természetesen kész örömmel tesz eleget s így október 11-én délelőtt a Petőfi társaság előtt, este pedig a Vigadó közönsége előtt szerepel, amott lyrai fuvolával, itt harsogó tárogatóval.

* **Szerecsányi püspök beiktatása.** Dr. Szerecsányi Pál nagyváradi püspök beiktatóján, mint már említettük, a debreceni róm. kath. egyház népes küldöttséggel képviselteti magát. E küldöttségben az egyháztanács, iskolaszék és gimnáziumi bizottság következő tagjai vesznek részt dr. Wolafka Nándor v. püspök vezetésével: Bocán E., dr. Dereakassy István, Ferenczy Elek, dr. Irinyi István, Lamprecht Frigyes, Molnár K. Dezső, dr. Szalay Béla, Unger Gusztáv, Vass Károly, Váczy János, Várady Károly és Wolafka Antal. Az indulás ma d. e. a 9 órai gyorsvonattal történik. Még ma d. u. fél 5 kor tisztelegnek az új püspök előtt, holnap a küldöttség hivatalos lesz a püspöki rezidenciában adandó dísz ebéden s csak a félhetes gyorsvonattal érkeznek vissza városunkba.

* **Uj doktor.** Jogakadémiánk egyik rokonszenves és kiváló képzettségű növendékét, Balla Dezsőt szigorlatainak kitűnő sikerrel történt letétele után a napokban avatták fel a jogtudományok doktorává. A talentumos és szép reményekre jogosító ifjút bizonyára meleg rokonszenvvel fogadja keblére a bírói kar.

* **A bérharc következményei.** A munkás és munkaadó közt kiütött bérharc rendes következménye az, hogy a két marakodó fél közt — a harmadik jár pórul. Ugyanis ha a pékek bérharcra folyik, a kibékülés után a pékek felemelik a kenyér árát. Hasonlóképpen járnak el a mészárosok, a szabók, a csizmadiák és a többi okos emberek. Most ezt az üzleti példát Temesvárott követik az újságkiadók is. Temesvárott ugyanis a szedők bérharcba keveredtek a nyomda tulajdonosokkal s mivel ezek a kibékülés után többet kénytelenek fizetni a szedőknek, hát az összes temesvári lapok egy értelműen elhatározták, hogy az árkülönbözetet a közönséggel fizettetik meg. Az összes temesvári lapok a következő meg egyezésre jutottak:

Üzleti hirdetések hat hasábos peticioronként lealább 8 fillérrel, többszöri hirdetésnél olcsóbban számíttatnak: a minimum 4 fillér peticioronként. Az első oldalon a hirdetés — legfeljebb 10 peticior magasságban — minden közlés után 5 koronába kerül.

Nyilttér megegyezés szerint *Gyászjelentések* ezentúl a szerkesztéségi részben nem közöltetnek, ha nem a fővárosi és külföldi lapok példájára, a hirdetési részben, megegyezés szerinti áron.

Családi hírek (eljegyzések esküvők) épp úgy mint minden más városban, csakis díjért közöltetnek és megegyezés szerint számíttatnak.

Egyleti hírek, melyek kifejezetten nem közérdekűek és valamely mulatságra vonatkozó reklámot tartalmaznak, csakis díjazásért közöltetnek, illetve a kérdéses mulató helyiség tulajdonosa által mint hirdetések beiktatandók.

Adományozók jegyzékei (felülfizetők névsorai) mérsékelt tarifa mellett számíttatnak, de csakis díjért közöltetnek.

Reklam hírek soronként 20 fillérbe kerülnek, többszöri beiktatásnál kevesebbe. A minimum soronként 12 fillér.

Es mindezt azon a címen adják hírül a közönségnek, hogy — a helyi sajtó akciója.

A primadonna lába. Alig néhány napja csak hogy itt vannak a színészek s egy alanyi költő, aki egyszeremind kiritikusa egy helybeli újságnak, már is beleszeretett egy primadonna — lábába.

Ha egy alanyi költő szerelmes valakibe, vagy valamibe, a viszonyból rendszerint költemény származik.

Az említett költőt a primadonna lába a következő strófák megírására inspirálta:

Más irjon ódát éjszemekről
Hollóhajokról s így tovább
Én csak egy testrészt dicsőíték
Es ez a láb és ez a láb.

A láb, ha nagy, haladnl jól tud,
A láb, ha apró oh mi szép
A láb remek, ha golyamódra.
Avagy lassan tipogve lép.

A láb, az tud szépen beszélni,
A láb tud bókot hinteni.

A láb ha kell beszél gorombán,
A láb ogyszóval isteni.

* **Göthe jövedelmei.** Ezy német lap főlemlíti, hogy Göthe mint miniszter 3600, később pedig 4500 márka évi fizetést huzott, kiadójától pedig évente körülbelül 6320 forintot kapott. Irói jövedelme azonban jóval nagyobb volt. A hosszas évek utolsóiban Göthe tollának a munkájából saját bevallása szerint évenként 30,000 márkát vett be. Ugy látszik, hogy irói jövedelme után nem csekély adót vetettek ki rá, mert egyik versében az adóhivatalról nem minden keserőség nélkül emlékezik meg.

* **Késelő taliánok.** A heves olasz vért még a felvidéki hűvös klíma sem képes mérsékelni, aminek ismételt jelét adták a kassa-oderbergi vasut vonalán Rieka környékén dolgozó olasz munkások. Ezek vasárnap délután mulatozni kezdtek és az lett a vége a mulatságnak, hogy a velük dorbézoló szomszédos községi emberek jól elverték, sőt néhányta: talián módra jól meg is szurkáltak. Remélhető, hogy a szucsányi esendőrörök felállításával ezek a vasárnapi mulatságok is meg fognak szünni.

* **A vallás.** Egy Krose nevű német statisztikus a következő kimutatást közli az egyes vallásfelekezetek elterjedéséről a földkerekségen: 1900-ban 1537 millió lakos volt a földön. Ebből 549,017,341 (35,7 százalék) keresztény, 202,048,240 (13,1 százalék) mohamedán, 11,036,607 (0,7 százalék) zsidó, összesen 762,012,000 egy Istent imádó. A több istent imádók közül volt 235 millió buddhista, 120 millió hindu, tavizmus követői 32, a sintoizmus követői 17 millióian voltak, végül 145 millió fetis-imádó.

* **Gróf Batthyány Lajos sapkája.** A szabadságharc ereklýék aradi muzeuma nagy érdekű emléktárggyal szaporodott. Gróf Batthyány Lajosnak sapkája ez az ereklýe, melyet az első miniszterelnök akkor viselt, mikor a vesztőhelyre ment. A sapka, mely annál a tragikus, nagy jelenetnél szerepelt, gróf Károlyi György könyvtárosaának, Walther Gézának volt a tulajdona. Később idős esongrádi Forgó Istvánhoz került, kinek fia Walther leányát vette feleségül. Az ereklýe azonban Forgónál sem maradt meg, ha nem Endrődy Sándorhoz, az ismert poétához jutott. Forgó adta át neki azzal a meghagyással, hogy juttassa azt az aradi ereklýemuzeumba. Endrődy teljesítette is e kívánságot és dr. Csák Czirják minorista rendfő utján elküldte a muzeumnak. A sapka színe kék, ezüst himzések díszítik, tetején gomb van. Puha bőrbélése van, melyen a következő sorok olvashatók:

Dzvonkovszky gróf Károlyi
György könyvtárnoka 1849-ből mint
ereklýét őrizte és kevéssel halála
előtt nekem ajándékozta, azt állit-
ván, hogy ez volt szegény Batthyány
Lajos fején kivégeztetésekor.

Walther Géza.

A nagybecsű tárgy tegnapi október 6-án már láthatóvá volt az aradi ereklýe muzeumban.

* **Halálozások.** A tegnapi nap folyamán a következő haláleseteket jelentették be az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál. Menyhért Mihályné ev. ref. 79 éves, Lippai Erzsébet ev. ref. 2 hónapos, Sipos Eszter ev. ref. 18 napos, Takács Mária kath. kath. 23 éves.

* **Rövid hírek.** *Oszttrák tapintat.* Lajos Viktor főhercegtől Abbaziában több

emléktárgyat elloptak, míg fürdőzött; a főherceg jelentést tett a rendőrségnek, a mely a fürdőt körül vette és az előkelő fürdőközséget végig motozta. Persze az ellopott tárgyak nem kerültek meg. — *Két huszár egy város ellen.* Lembergben két magyar huszár afeletti elkeseredésében, hogy elsején nem bocsátották őket haza, kivont karddal, ordítva járta be a város utcáit. A rendőröket elkergették, majd a rendőröknek és a tüzoltóknak ellenük szövetkezett seregére vetették magukat és széjjel verték, mikor aztán a katonai őrzőket hívták elő, ugy elszelleltek, hogy nem lehetett rájuk akadni. — *Borzalmas robbanás.* Tegnapelőtt Fuhrmann Károly kolozsvári kereskedő pincéjében felrobbant egy hordó benzín, minek következtében a pince le hulló falazata es boltozata az ott volt szolgát majdnem egészen eltemette, a légnyomás által kiröpített kirakat ablak darabjai egy asszonyt és egy kis leányt súlyosan megsebeztek. — *Időjóslás.* Meteor az ismeretes időjós szerint az október havi esomópontok 6, 13, 16, 20, 28 és 31 ikére esnek, hol október első napjai erősen hűvösöknek, változatosnak ígérkeznek. A változás 6 áttól kezdve erősen csapadékos lesz, ugy, hogy csak a hónap közepe fele jöhet állandóbb idő, mely a hónap utolsó negyedében ismét változatos. különösen hűvössé változhatik. — Ugy látszik a homály nem csak a bal landának, hanem az időjóslatnak is fel tétele. — *A rendőrség figyelmébe.* Meteor szerint kedélyreható esomópontok is vannak és pedig e hó 6, 25 és 31 ikére esnek: az elsőnek lesújtó, a két utolsó nak pedig szenvedély és indulatba hozó hatása a legvalószínűbb. E napokon tehát különösen jó lesz résen lenni.

x **Pénztárosnő.** Kerestetik a Debreceni Margitfürdő részére Október 11-re Pályázhat minden 20—40 éves nő a ki magyar és német nyelvet bírja és a számolásban jártassággal bír. Jelentkezheti a fürdő intézet Irodájában.

x **Az előkelő férfivilág figyelmébe** ajánljuk *Fekete Jakab kalap és férfi divatára különlegességeinek üzletét, főtér kistemplom mellett kifogástalan szabású férfi ingek.* Nagy választék angol, olasz és Pichler féle sport kalapokból, valamint feltűnő szép nyakkendő ujdonságok, olcsó szolid szabott árak.

Az Arany Bika kávéházában ma este Rácz Károly zeneekara játszik.

A válság.

S a j á t t u d ó s í t ó n k t ó l.

Budapest okt 6,

A mai napon az izgalom szinte lázassá vált a politikusok között. A déli órákban szinte pereről perere várták a híreket Bécsből: mit végzett Héderváry. Elfogadta e a király a lemondását, vagy sem? Végre déli 12 óra után magánuton nyert értesülések nyomán futó tűzként terjedt el, hogy a király ma reggel fogadván Héderváryt, az ügyek ideiglenes vezetésével bizta őt meg és Széll Kálmánt hivatta fel Bécsbe holnapra,

A képviselők pártkülönbség nélkül bizonyosra veszik ezek után, hogy a

Igyunk Avas-ujfalusi „Oroszlán“

természetes égvényes savanyu gyógyvizet, üvegenként 12 fillér. Kapható kizárólag a **Schwartz-féle hánytőzsdében.** Piacutca 29. sz., városházával szembe

király Széll Kálmánt fogja újból megbízni a kabinet alakításával.

Egyszerre visszatémlekeztek arra hogy Széllt a király második kihallgatása alkalmából bizalmas jellegű misszióval bizta meg. Azóta alakult meg a szabadelvű párt kilences bizottsága, melynek elnöke tudvalevőleg Széll Kálmán lett. Széll ekkor már feladatául tűzte ki, hogy a kibontakozás útját megkönnyíti és noha ő maga többször kijelentette, hogy nem hajlandó új kabinetet alakítani, — illetve ily megbízást elvállalni, a beavatottak közül sokan tudták, hogy Széll a felség kérésére engedni fog.

Most minden attól függ, hogy Széll Kálmán holnapi bécsi kihallgatásakor rá tudja-e venni a felséget, hogy a magyar vezényszó dolgában elvi kijelentést tesszen. Ha így sikerülni fog a kilences bizottságnak már eddigi megállapodásait a katonai körökkel elfogadtatni Bécsben, akkor kétségtelen, hogy Széllt fogja új ből miniszterelnöknek kinevezni a király. Valószínűnek tartják ezt azért is, mert eddig legalább más magyar politikust nem hívtak meg a királyhoz, a mi azonban nem zárja ki azt, hogy a legközelebbi napokban mások is hivatalosak lesznek a királyhoz.

A függetlenségi párt vegyes érzelmeikkel fogadta Széll homloktérbe jutását. Sajnálják, hogy távozott, de jóvetelét csak akkor fogadják örömmel, hogy ha a nemzeti követelmények dolgában elfogadható propeziókkal jön.

Apponyi Albert gróf a képviselőház elnöke ma rövid ideig volt a képviselőházban. Alig egy óráig. Ezalatt csupán Holló Lajost fogadta és azután távozott.

*

Bécsből telegrafálják a Budapesti Tudósítónak.

Khuen Héderváry Károly gróf min, elnököt ő Felsége ma délelőtt 9 órakori télórai magánkihallgatáson fogadta.

Khuen Héderváry gróf e kihallgatáson azt a megbízást kapta, hogy értesítse Széll Kálmán volt miniszterelnököt, hogy ő Felsége őt még egyszer meghallgatni óhajtja, mielőtt új miniszterelnök kisére lépés történék. Széll Kálmán e célból valószínűleg holnap szerdán fog megjelenni ő Felsége előtt.

A jelenlegi miniszterelnök lemondása tárgyában ő Felsége még ma sem döntött és Khuen Héderváry gróf ma délután Budapestre utazik, hogy ott várja be a legfelsőbb elhatározást.

Ugy látszik, hogy a kormányválság megoldása még ő Felsége jelenlegi bécsi tartózkodásának idejére van tervbe véve a miért is ő Felségének Budapestre való utazása egyelőre elmarad és az új Erzsébet hid felavatásán a királyt József Agost főherceg fogja képviselni.

Magyar szó a hadseregben.

A hadügyminiszter rendelete.

Feltűnést keltő eseményekről ad hír fővárosi tudósítónk.

E szerint a budapesti kaszárnyákban néhány nap óta a tisztek túntetőleg magyarul beszélnek a legénységgel,

sőt súlyt helyeznek arra, hogy a vezény szón kívül a magyar katonákkal csak magyar nyelven érintkezzenek.

Különösen feltűnt ez a mostani ellenőrzési szemléken, midőn a tisztek szinte túntetőleg beszéltek magyarul a tartalékosokkal, sőt az ellen sem volt kifogásuk, hogy hier helyett jelennel is jelentkeztek.

De nem csak a beszélgetés volt magyar a szolgálati irások és nyomtatványok is magyar nyelven szólnak legújában.

Az intelligensebb tartalékosoknak a szemük, szájuk elállt a bámulattól, hallván, hogy a tisztek, akik eddigelé csak privát beszélgetés közben szólaltak meg magyarul, most mintha elfelejtették volna a német nyelvet. A vezényszón kívül minden magyarul ment.

Igy mondotta el ezt tudósítónknak néhány, az ellenőrzési szemlén részt vett tartalékos, hozzátéve azt is, hogy a magyar ezredekben ezentúl a blankettákat is magyar nyelven fogalmazzák.

A szemlén intézkedő katonatiszt felszólította a jelentkezőket:

— Akik magyarul tudnak álljanak külön!

A magyarok különváltak s erre a tiszt magyar nyelven szolgálati beszédet intézett hozzájuk.

*

A hihetetlennek hangzó hírdolgaiban fővárosi munkatársunk ma felment a hadtestparancsnoksághoz s megkérdezte mi igaz a kaszárnyák új magyarsága dolgában.

A válasz a következőképpen hangzott:

— Mindez igaz. A magyar ezredéknél ezentúl a vezényszón kívül minden magyar nyelven fog történni, nemcsak szóban, hanem irásban is.

— Ki rendelte ezt el?

— A közös hadügyminiszterium.

A rendeletet még nem küldték le, csak bizalmas utasítás jött Bécsből, hogy respektálni kell ezentúl a magyar nyelvet. A rendeletet csak néhány nap múlva fogják kiadni.

— És miért történik ez a nagy változás ilyen titokban?

— Az akartuk, hogy az urak maguktól jöjjenek rá!

TÁVIRATOK.

Szeged ostromállapotban.

Kossuth szobráról letépték koszorú.

Katonai kegyeletsértés Szegeden.

Vérengző katonaság.

Szeged, okt. 6. Szeged város közönségét lázas izgatottságban tartja oly esemény, mely a leghiggadtabb férfiakat is a végső elkeseredésig felháborította. — Szemben áll a katonaság a polgársággal s nem lehet tudni, nem lesz-e a vége irtózatosszerű összecsúszás.

Ma reggelre Kossuth Lajos szobrán hatalmas koszorú volt, nemzeti szín szalagján ezzel a felirással: Szent emléked nek a visszatartott katonák.

Senki se tudja, mikor és kik helyezték a szoborra. Délelőtt Csálány altábornagy megbízásából egy százados és Horváth főhadnagy vezetésével 3 katonamegjelent a szobornál és levették onnan a koszorút, melyet Szücs rendőrkapitánynak adtak át azzal a kijelentéssel, hogy azért távolították el, mert katonának nem szabad politizálni.

Az esetnek villámgyorsan híre terjedt a városban. A 13 vértanu emlékére tartott gyászmise után óriási tömeg verődött össze.

Polner Jenő képviselő és Kubinyi Zsigmond kamarai titkár vezetésével mintegy tizenöt ezer ember a városháza elé vonult és felszólításukra Szücs rendőrkapitány visszaadta a koszorút, melyet aztán létrán a szobor tetejére helyeztek, Kossuth Lajos kardjára. Polner képviselő hazafias beszédet mondott, mire a tömeg széteszlott.

Körülbelül ezer ember Horváth főhadnagy lakásához vonult és ott az összes ablakokat beverték, mert a főhadnagy vitte el a koszorút Kossuth szobráról.

Eközben Kószó István és Becsey Károly ügyvédek táviratoztak a honvéd miniszternek, bejelentve a kegyeletsértést és példás megtorlást követelve. Békefi Antal a Szegedi Napló szerkesztője pedig bűnügyi feljelentést tett Csálány altábornagy ellen nyilvános emlékmegsértése miatt.

Késő délután a 46. gyalogezred két százada kivonult a szoborhoz és félrelökve a szobrot őrző négy rendőrt, erőszakosan letépték és elvitték Kossuth szobráról a koszorút.

Óriási tömeg rohant a katonák után, kövekkel dobálták őket, egy közkatona összerogyott. Az egész város a felháborodás lázával vonult az utcára. Huszezer ember rohant a kaszárnya elé és Gaál Endre dr. városi tanácsos vezetésével visszakövetelte a koszorút. Választ nem kapva megostromolták a kaszárnyát; az összes ablakokat beverték, az ajtókat, kapukat bezúzták. Ekkor két század katonaság szorongatva szeptemberre rárohant a tömegekre és tömördek sebesülés történt.

A városi hatóság összes tagjai kérve kérték a tömeget széteszlásra. A polgármester vezetésével küldöttséget mentesztettek a térparancsnoksághoz a koszorú visszaadásáért; de célt nem értek.

Leirhatatlan izgatottság vett erőt a város lakosságán. A katonaságot hadi készenléthe helyezték, a rendőrség összes legénysége az utcákra vonult.

A felháborodott tömeg este másodszor is megtámadta a kaszárnyát, botokkal, kövekkel, téglákkal dobálták az épületet, folyvást a koszorút követelve. Ekkor a kaszárnyából egy zászlóalj gyalogság és egy század huszárság rohant ki

és kegyetlen vérengzéssel szétszórta a tömeget, kitisztította az utcákat. A gyalogság sortűzet adott, két ember meghalt, tizenötön súlyosan megsebesültek.

Az egész várost tüntető körmenetek járták be.

A hatóság csillapítja a népet, a tonai őrzékek járják be az utcákat, a nép mindenütt felháborodva izgatottan csoportosul. A polgármester azonnal jelelőtt tett a belügyminiszternek.

A város népe nem enged, kiszámítatlan események következhetnek be az éjjel.

Szerencsés számok.

Budapest, okt. 6. Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket húzták ki.

50.000 koronát nyert	4036.
40.000 koronát nyert	36649.
20.000 koronát nyert	30455.
15.000 koronát nyert	13804.
10.000 koronát nyert	72342.
5000 koronát nyertek	9063 59262
71663 27064 68752 92033 53130 103259.	
2000 koronát nyertek	46662 28589
96240 58321 60630 8833 93814 72215	
66522 39588 57077 52201 90329 42525	
44009 32919 94205 1510 80419 34389	
13830 93971 3321 18491.	

Gabona tőzsde.

Budapest, okt. 6. Buzakinálát mérsékelt, vetekedv gyöngye. Bágyadt irányzat mellett 20,000 métermázsa került forgalomba gyöngén tartott, közben néhány fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabona nemek bágyadtak. Idő: esős.

Buza októberre	7.47-48
" novemberre	7.64-65
Rozs októberre	6.18-19
" novemberre	6.43-44
Zab októberre	5.36-37
" novemberre	5.62-63
Répe októberre	5.91-92
" novemberre	11.85-95

Regénycsarnok.

A tejtestvér.

Harmadik rész.

(Folytatás).

Igenis, én szívtam azoknak illatát, de nem dobtam sutba és átható illatuk balsamos lehelete most is úgy mámorít még, mint tavasz idején.

Leült és újra kibámulva a zöldbe borult tájra, mélabusan eregette pipájából a füstfellegeket. A vén doktor e váratlan szenvedélyes kifakadása hallatára Savi nien kissé megzavarodott és kissé ostobának is tűnt fel önmaga előtt. Gyorsan megitta a kávéját, az órára nézett és felkelt a székéről.

— Nem tudtam hogy maga olyan lyrikus természetű, doktor bácsi,

— Te kinevetsz, fickó, de nekem van igazam. Majd be fogod te még azt látni. Micsoda? már is mégy? Untatott az én prédikációm, ugye bár?

— Bocsáson meg. Még egy látogatást kell tennem, mielőtt hazamegyek. El kell mennem a plébánoshoz.

— Ha, ha, ha! Az abbét látogatod meg? Az még csak rajongó! Egy fanatikus, a kivel ép oly kevéssé tudok egyet-értetni, mint veled.

Azért nagyon derék ember... Ő is tart majd neked egy prédikációt, a mely még unalmasabb lesz az enyémnél.

Szerencsédre ott lesz kárpótlásul Vitaling, s ki ép olyan jó kedvű és vidám a milyen mogorva és unalmas a bátyja. Ha jól emlékszem Vitaline a tejtestvéred.

— Igen együtt nevelkedtünk Belle fontainban.

— No hát, akkor ugy is tiszteld, mintha testvéred volna. — jegyezte meg Villemier komolyan.

— Nyugodt lehet!... Mirv való ez a figyelmeztetés.

— Mert egy csepelt sines nyemre a nőkről és a szerelemről való nézeted, a mely szerint mindkettő csupán pillanatnyi szórakoz.

(Folyt. köv.)

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Szerda, okt. 7. C. bérlet.

Bob herceg.

Regényes nagy daljáték 3 felvonásban.

Személyek:

A királynő	Havasi Szidi
György herceg fia	Felhő Rózi
Viktória hercegnő	Püspöki Rózi
Lord Lancaster	Mezei Andor
Pompinus, a herceg nevelője	Krémer Jenő
Hopmester	Iványi Antal
Táncmester	Virágháti Áajos
Testőrhadnagy	Vámos Jenő
Mary	Bittera Erzsé
Elsie	Székelly Ilona
Tom bátya	Szalai Károly
Annie a leánya	Krémerné Lili
Plumpupding borbély	Szilágyi Aladár
Gipsy fűszeres	Karacs Imre
Pickwick kocsimáros	Cserni Béla

Gárdisták, követek, udvarhölgyek, apródok.

Kezdeté 7 és fél órakor.

Dr. Rothschnek V. Emil

gyógyszertára az

„Arany egyszarvu“ hoz.

Debrecenben.

Sesta-kerti kitűnő must 30—35 hektoliter eladó. — Értekezhetni csapó-utca 18.

DONOGAN és SOMOSSY

Kunz József és Társa Utódai
DEBRECEN, KISTEMPLOMBAZÁR

Vászon, készfehérnemű mennyasszoyi kelegye.

A külön

szőnyeg osztályban

óriási választékban

függönyök, ág és asztalterítők
butorszövetek, cocus lábtörölők.

Linoleum.

Olcsó árak. Előzékeny kiszolgálás

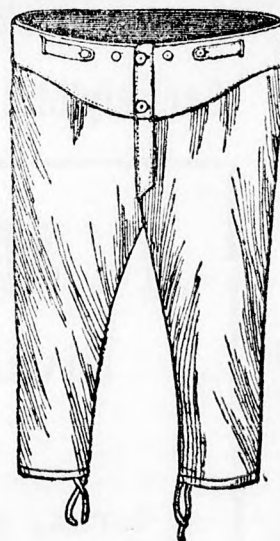
Eladó ház.

Morgó és Meszena utcai ház 3500 forint bankteherrel rögtön eladó.

November elsejétől udvari lakás
4 szoba stb. II. emelet kiadó

Ertekezhetni:

RANUNKEL H. és FIA agnél.

Frisch-féle

szabadalmazott

alsónadrágok

Debrecen és vidékére

kizárólag

FEKETE JAKAR

férfi divat kárp és
fehérnemű üzletében,
Debrecen, főtér.

**Thierry A. gyógyszerész.
Csoda-Balzsama.**

A legjobb házi gyógyszer étvágy zavaroknál, gyengeség, rossz érzés ellen, enyhíti a köhögést, nyálkát feloldja, tisztítja. 12.

kis vagy 6 kettős üvegben franko 4 korona: Kapható:

Thierry A. gyógyszerésznél.
Pregradabei Rohitsch—Sauerbrun.

— Valódi csakis a mellékelt jegy mellett. —

Utazásoknál ez a szer okvetlen szükséges.

Főraktár Budapest TÖRÖK J. gyógyszerésznél, Zágrábban MITTELBACH A. gyógyszerésznél, Bécsben. BRADY C. gyógyszerésznél.

Magy. kir. államvasutak
Budapest—jobbparti üzletvezetősége.

34199—I. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak Budapest—jobbparti üzletvezetősége nyilvános pályázat útján 3 évi időtartamra biztosítani óhajtja a vonalain alkalmazott azon hivatalnokok és hivatalnok gyakornokok részére szükséges egyenruhák szállítását, kik a fennálló egyenruházati szabályzat értelmében szolgálatközben egyenruhát viselni tartoznak.

Az ezen hivatalnokok és hivatalnok gyakornokok által rendszerint viselendő egyenruhák a következők:

- 1.) Nyári zubbony sötétkék kártolt fonalu (Kamgarri) szövethől.
- 2.) Nyári zubbony sötétkék trikothól.
- 3.) Tavaszi és őszi zubbony sötétkék vastag trikothól.
- 4.) Téli zubbony sötétkék vastagabb trikothól.
- 5.) Nyári nadrág kékes szürke trikothól.
- 6.) Nyári nadrág drappszinü kártolt fonalu (Kamgarri) szövethől.
- 7.) Tavaszi és őszi nadrág kékes szürke vastag trikothól.
- 8.) Téli nadrág kékes szürke vastagabb trikothól.
- 9.) Tavaszi és őszi felöltő (csuk-

lyával) sötétkék tüffelből.

10) Téli felöltő (csukjával) sötétkék palmersztonból.

11) Sapka.

12) Nyakraváló, a., Clothból, b. selyemből.

13) Kesztyű.

14) Karkötő.

Szállítócég kötelezi magát, hogy a jelen hirdetmény tárgyát képező ruhadarabok elkészítéséhez szükséges felső kelméket okvetlen, a szükséges egyéb cikkeket pedig, amennyiben belföldön gyártatnak, szintén valamely hazai gyárból fogja beszerezni.

A gyár honnan a felső kelmék beszereztetnek, az ajánlatban feltétlenül megnevezendő, mert e nélkül az ajánlat figyelembe nem vétetik.

A fentebb felsorolt ruha darabok elkészítésére és szállítására vonatkozó egyéb részletes feltételek alulírott üzletvezetőségtől megszerezhetők, azonkívül a kereskedelmi és iparkamaráknál betekintheők.

Az ivenként egy korona okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve és a borítékra a következő felirattal ellátva:

„Ajánlat 34199. számhoz hivatalnoki egyenruha szállítására.” 1903 évi október 27-én déli 12 óráig alulírott üzletvezetőség I. osztályához benyújtandók, avagy posta útján ajánlva beküldendők. Bánatpénzképen, mely eset-

leg óvadékgyanánt is fog szolgálni, 400 korona készpénzben vagy állami letétekre alkalms értékpapirokban 1903 évi október 26-án déli 12 óráig az üzletvezetőség gyűjtő pénztáránál leteendő.

Az értékpapírok a budapesti illetőleg a bécsi tőzsdén a legutóbbi 14 napnál nem régiebb utolsó árfolyam szerint de névértéket meg nem haladó értékben fogadtatnak el.

Takarékpénztári betéti könyvek bá natpénzül nem fogadtatnak el.

Az alólírott üzletvezetőség fentartja magának a jogot hogy a beérkezett ajánlatok közül tekintet nélkül az ajánlott egységárakra, szabadon választhasson s azok közül bármelyiket elfogadhassa.

Kelt, Budapesten, 1903. szeptember hó.

Budapesti jobbparti üzletvezetőség.
(Utánnnyomás nem díjaztatik.)

Eladó ház

370 □-öl telekkel
Tégláskert II. járás 48. sz. Értekezhetni lehet — Kiss Gyulánál Erzsébet ut 93. szám alatt.

Székelyföldi elsőrangú természetes alkalikus sós savanyúvíz.

A „Málnási Mária Forrás”

kiváló köptető és étvágyemelő szer.

Javasolva:

a torok, gége, légeső heveny és idült hurutjainál, a tüdőtuberculosis minden stadiumában, a gyomor és bélhuzam hurutos bántalmainál, vérszegénységnél, köszvény és izom esuznál.

Kapható:

Geréby Fülöp utódai, — Kontsek Gézánál, minden gyógyszerárban, drogueriában és füszerkereskedésben.

Kutkezelőség: Brassó.

A magyar kir. belügy. Miniszter ur 36890/1902. számú rendeletével a Málnási Mária Forrás számára a gyógyforrás elnevezést engedélyezte.

A külföldi Selters, Gleichenberg, Emsi drágább vizeket bizonylatok szerint jóval felülmúlja. Tiszán, felényi borral, tejjel összeöntve iható.